Nagyvárad, 1901. VII. évfolyam 10. szám. Szombat, január 12.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor.
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállitva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apácza-utcza 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, jan. 11.

Rejtett milliók.

(K. Ö.) Ismeretes olvasóink előtt az az erős küzdelem, melyet évek óta folytatunk a liberális sajtó azon törekvése ellen, mely az ország gazdasági és szociális állapotát az igazságnál kedvezőbb szinben akarja feltüntetni csak azért, hogy elmondhassa, ime a szabadelvü uralom alatt hatalmassá és vagyonossá lett ez az ország. Hogy ezzel fokozza az osztrák éhséget, azt külön kiemelnünk alig kell. Ez pedig veszedelmes játék, mert ennek az ország vallja kárát. A multból legalább ezt megtanulhatták volna.

Pedig nem tanulták meg. Erre engednek következtetni a legujabb események.

Mindenki előtt ismeretes, hogy az osztrák parlamentet csak ugy lehet akcióképessé tenni, ha oly kiegyezést lehet a magyarokkal elfogadtatni, mely Magyarország határozott károsodását involválja. Ez esetben az osztrák pártok béke jobbot nyujtanának egymásnak. Aki ezt akarva, vagy akaratlanul elősegiti, arról nem mondhatjuk, hogy hazafiasan cselekszik.

Liberális lapjaink pedig ezt cselekszik. Ugyanis vissza pillantva az elmult év gazdasági viszonyaira, uni sono konstatálják, hogy az a lehető legszomorubb volt. De csakhamar vigasztalódnak. Azt mondják, nem kell desperálni, mert a látszat csal, a tőke csak visszavonult, — vannak rejtett kincseink és millióink, melyek mihelyt napfényre kerülnek, uj gazdasági élet pezsdülése fog megindulni.

Hát szeretettel kérdezzük, hogy hol és kinél vannak ezek a rejtett milliók, melyek a termelés és vállalkozási szellem ujraébredését várják.

A gazdákról talán nem is kellene beszélnünk. A középbirtok folyton apadóban van. A föld terhe elviselhetetlen és a gazda oly hiteleket kénytelen igénybe venni, melyek agyonnyomják és már annyira vagyunk, miszerint félő, hogy a földön nyugvó teher a földbirtok forgalmi értékében nem talál fedezetet. Mégis a föld az, mely az adópolitikában az egyedül terhelhető ujabb objektum. Itt keresni a liberálizmus által feldicsért milliókat, dőreség lenne, mert már nem kell statisztika, hanem józan ész és tisztán látó szem, hogy észre vegyük a pusztulást, mely a liberális gazdálkodás nyomában jár.

De talán a nagyipar szedte meg magát és bir azokkal a kincsekkel, melyek a gazdasági életnek uj lendületet fognak adni? Dehogyis. Elhibázott vámpolitikánk következtében az ipart csak mesterséges uton tudtuk fentartani. A látszatra dolgoztunk, hogy dicsekedhessünk. Az állami protekczionizmus teljét öntöttük ki az iparvállalatokra és ezzel megöltük a munkabirást, az élelmességet és iparkodást, a vége az lett, hogy iparvállalataink sorra buknak és a tőzsdetanács egy sereg iparvállalati papirt törölt a tőzsdepapirok sorából. A budapesti nagy malmok talán szerezhettek volna tartalékokat, de azok elbörzézték a nyereséget. Kincseket tehát sem itt, sem egyébb iparvállalatokban ne keressünk. Tengődés az életük.

Hátra volna a kereskedelem. A tisztességes kereskedelem nem tudott fellendülni, mert túlságosan dédelgettük a spekulácziót, mely túltengve, lehetetlenné tette az üzleti szellem tisztességes kialakulását és a szolid kereskedelem keretében a szolid vagyonszerzést. De azért a spekuláczió sem dicsekedhetik azzal, hogy túlságos vagyonban duskálódhatnék. A ki adta, az el is vitte: az arany borju. A berlini válság nem egy budapesti milliomosnak okozott keserü napokat. És különben azokra a milliókra számitani, melyeket a spekuláczió von el a termeléstől és ezektől várni a gazdasági élet fellendülését, nagyon naiv hitre vallana. A mozgó tőke nem a szolid üzleti vállalatokban, hanem az arany borju oltárán fruktifikálja a pénzét. Ettől pedig az ország gazdasági életének inkább kára, mint haszna van.

Ezek a képzelt kincsek és milliók nem fogják tespedő gazdasági életünket megtermékenyiteni. Ezt máshonnét kell várnunk.

Mert van a nemzetnek egy nagy kincse és ez természetes életereje, mely hogy milyen nagy, leginkább azzal mutatta meg, hogy a merkantil-liberális gazdálkodás daczára is gazdaságilag fenn tudta magát tartani. Ha ugy a hogy is, de mégis csak élünk. Akiben jóakarat van és hazaszeretet, az fejlessze ezt az életerőt, nehogy hitünket elveszitsük saját erőnkben.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A legalsó fokon.

Irta: **Hantke Emil.**

Nagy Pista a riporter városszerte ismeretes alak.

Tán egy éve csak, hogy letelepedett, de már is mindenki ismeri. Hogy honnan jött senki se tudja, — de sok helyen meg kellett fordulnia, mert nincs olyan fővárosi vagy vidéki szerkesztőség melynek beléletével nem lenne ismerős.

Itt csak egyszerre feltünt. Az egész alak olyan semmit mondó, igénytelen. Az arczáról látszik néha a bus lemondás és az elfojtott vélemények tusakodása. Jámbor, csendes természet, alkalmazkodik mindenkihez, ott van mindenütt és hivatását pontosan betölti.

A fiatalok bizonyos felsőbb tisztelettel néznek az öregre. Jóakaró tanácsait hüségesen követik és oktatásait csendesen hallgatják. Itt szokta a rendes törzsasztal mellett szoros baráti körben az ő tapasztalatait előadni.

Ma nagyon jókor megérkezett az öreg. Letelepszik rendes helyére a sarokba és várja mig elhozzák szokott kapuczinerjét.

A kávéház ugyszólván üres. Künn barátságtalan, ködös, nedves idő van. Párája szinte még a kávéházi levegőt is ellepi, mintha nem elég gőz meg füst lenne odabent. Nagy Pista kiböngészi a képes lapokat, majd unottan félre taszitja őket.

Egyszerre csak figyelmesen a kassza felé tekint. Uj leány ült benne, a kinek arcza mintha ismerős lenne előtte. Különben sohse szokott *ezekkel* törődni, a fiatalokat is váltig oktatta, hogy csak ezekkel ne kezdjenek, mert nincs undokabb valami, mint mikor a szerelem anyagi czéllal egyesül.

Nem ért rá sokáig tépelődni emlékei között, mert a többiek megérkeztek. Hangos zsivajjal telepedtek le asztaluknál tárgyalva a napi eseményeket.

A pinczér hoz két kurtanyaku piros öblös üvegben bort és tölt belőle mindenkinek a poharába.

— Hát aztán kinek az érdekében isszuk mi ezt? kérdék egyszerre.

— Monori tekintetes ur rendelte.

— Micsoda?! Sándor fizet! Mi jutott hozzád?

— Adósságomat akarom leróni. Névnapomat nem birtam megtartani, hát igyatok a születésnapomon. Pénzhez jutottam. Ti pedig tudjátok, hogy nem birom kiállani, hát tul adok rajta a mint tehetem.

A kávéház egyszerre élénk lett. Jókedvü, családias zsibongás feküdte meg a szegletet. A gondtalan jókedv tobzódni kezdett.

Nemsokára czigány is került elő. A hangulat tetőpontra hágott.

— Fiuk nem veszitek észre, hogy a kompániából még hiányzik valaki?

Egyszerre lebbent el mindegyik ajkáról a szó:

— Sarolta!

De rögtön utána a megütközés érzete mondotta e szavakat:

— Ni hiszen más van a helyén!

— Nem tesz semmit! — szólt Asztalos, ki a bonyolult helyzetben mindig ügyes feltalálónak bizonyult. Meghalt a király, éljen a király! Az uj kasszahölgyet bevezetjük társaságunkba!

Az inditványt rögtön tett követte.

Hangos zsivajjal, élénk zeneszó mellett telepedtek le a kassza mellé.

Ella nem sokáig kérette magát. Ismerős volt evvel a szokással és tudta, hogy csak gazdája érdekéért is köteles kivánságuknak eleget tenni.

De mintha az elfojtott keserüség és tusakodó önérzet kiritt volna a kénytelen kocczintgatások közben. Nem volt képes a társaság hangulatával lépést tartani.

Asztalos meg is jegyezte:

— Fiuk ránk nehéz munka vár. Ellát ki kell szentimentalismusából gyógyitani.

Az öreg Nagy Pista pedig folyton figyelte. Látta rögtön, hogy ez a lány nem azért ül itten, mintha a hajlamaival egyezne. Vagy pedig . . . egy tévesztett élet sulyos vezeklése

Bizalommal és reménynyel azonban csak ugy tekinthetünk a jövőbe, ha lemondunk arról a politikáról, mely — Isten csodája — hogy nagyobb válság elé nem sodort bennünket. Eleven élet azonban csak a józan agrár-politika nyomán sarjadzhatik.

Uj ágyuk,

Többször emlitették már, — mi is megirtuk — hogy az osztrák—magyar hadsereg uj ágyut kap, sőt már azt is megirták, hogy a magyar kereskedelmi miniszter tárgyalást folytat több magyar vállalattal az ágyuanyag egy részének előállitása dolgában. Beavatott helyről most azt jelentik a »P. Ll.«-nak, hogy az uj ágyu kérdését az idei hadgyakorlatok előtt nem döntik el, mert még most tartják a kisérleteket, a melyeket a hadgyakorlatokra is kiterjesztenek. Három helyen tesznek kisérletet az uj ágyuval, a melynek csöve kovácsolt bronzból való. A kisérleti helyeken: Budapesten, Gráczban és Przemislben már javában próbálgatnak. A kovácsolt bronz-ágyuval egyszerre kisérleteznek a nikel aczélból készült ágyuval, hogy a kettőt összehasoulithassák és kiválaszthassák közülök a jobbat.

Uj képviselő.

Ebergényi Sándor dr. főispáni titkárt 18 szavazattöbbséggel országgyülési képviselővé választották meg az abrudbánya-verespataki választó kerületben. — A Perczel Béni halálával a szabadelvü pártban megüresedett jegyzői állásra a párt kijelölő bizottsága gróf *Teleki* Sándort fogja jelölni.

Rimler Károly főjegyző.

— A közig. bíróság itélete. —

Szeptember hónapban, nagy küzdelem és korteskedés után 10 szavazattöbbséggel *Rimler* Károly főkapitányt választotta meg a város törvényhatósága, *Komlóssy* József tb. főjegyző, gazd. tanácsos ellenében Nagyvárad város főjegyzőjévé.

A választás ellen két felebbezés, helyesebben panaszkérvény lett beadva. Az egyikben dr. *Hoványi* Gyula, *Pekánovits* Imre és *Knapp* Sándor kifogásolják *Rimler* Károly megválasztását, mert szerintük nincs meg a törvényben előirt képesitése, azt pedig, hogy Rimler K. tb. aljegyző volt, nem tartják képesitést pótlónak.

A másik panaszkérvényt dr. *Kazay* Kálmán nyujtotta be s főleg arra fekteti a fősulyt, hogy a választás nem volt szabályszerü, a választási elnök: *Mezey* Mihály korteskedett Rimler érdekében.

A közigazgatási bíróság még az elmult év deczember hó 12-én meghozta itéletét a panaszszal megtámadott főjegyzőválasztás ügyében s a panaszok elutasitásával *Rimler Károly főjegyzővé választását helybenhagyta.*

Városszerte az a hir kering s a csütörtöki városi közgyülésen *Pallay* Lajos biz. tag interpellácziójában is felvetette, hogy *Rimler* Károly, a közeli általános tisztujitás esélyeire tekintettel nem fogadja el a főjegyzői állást. Azonban elég megbizható helyről azt az értesülést vettük, hogy ezeknek a hireknek nincsen alapjuk.

A megüresedett rendőrkapitányi állást csakhamar betölti a főispán, mert sokáig nem lehet vezető nélkül a rendőrség.

Ugy hallottuk, hogy már több pályázati kérvény érkezett a polgármesterhez, a pályázók közül több jelenleg az állami rendőrség kötelékében áll. Természetes, hogy a pályázatot csak ezután lehet még kiirni, ha az uj főjegyző leteszi az esküt. A kinevezés joga a főispánt illeti meg.

A közigazgatási bíróság itélete szó szerint a következő:

2864—1900. k.

Ő FELSÉGE

a király nevében !

A magyar kir. közigazgatási bíróság Nagyvárad város törvényhatósági joggal felruházott városban megtartott városi főjegyzői választás iránti ügyét, melyben Nagyvárad város törv. hat. bizottsága 1900. évi szeptember hó 13. napján 286. sz. alatt intézkedett, dr. Hoványi Gyula és Pekánovits Imre, valamint dr. Kazay Kálmán nagyváradi lakosok által beadott és a panaszszal érdekelt Rimler Károly megválasztott főjegyzővel közölt panaszok folytán 1900. évi deczember hó 12. napján tartott nyilvános ülésében az 1896. évi XXVI. t.-cz. 42 §. 2. p. alapján tárgyalás alá vevén, következőleg

itélt:

A m. kir. közigazgatósági bíróság a panasznak *helyt nem ad.*

Indokok:

A köztisztviselők minősitéséről rendelkező 1883. évi I. t.-czikknek az átmeneti intézkedéseket szabályozó 34. §.-a szerint azokra, akik ezen törvény hatályba léptekor akár kinevezés, akár választás utján nyert hivatalukban tényleg szolgálatban vannak, vagy 1867. évi julius hó 1. napja után voltak, mennyiben ugyanazon szakban kivánnak alkalmaztatni, a törvény nem alkalmazandó, sőt az ilyenek az illető szakban az eddigi mód és gyakorlat szerint elő is léptethetők.

A főjegyzővé megválasztott Rimler Károly a város főispánja által 1880. évi november hó 11. napján, tehát a törvény hatályba lépte előtt jogtudományi államvizsgája alapján a tvhat. joggal felruházott város tiszteletbeli aljegyzőjévé kinevezve lett s ugyanekkor a közgyülés előtt a hivatalos esküt le is tette, tehát kinevezés utján nyerte állását, továbbá e város polgármesterének a tárgyiratok között levő hivatalos bizonyitványa szerint kineveztetésétől kezdve a városi törvényhatósági bizottsági közgyüléseken mint jegyző előadóként müködvén, tényleg mint jegyző szolgálatban volt s igy reá vonatkozólag a fentebb idézett törvényben foglalt kedvezmény feltétlenül megkivánt, ugy az, hogy a törvény hatályba lépte előtt kinevezés utján nyerte jegyzői hivatalát, mind az, hogy hivatali esküt téve, tényleg szolgálatban volt, fenforogván, ezen a közigazgatási szakhoz tartozó jegyzői állásban az idézett törvényszakasz rendelkezése szerint előléptethető is volt.

Ezekkel szemben nem vehető figyelembe a panaszokban foglalt azon érvelés, hogy a jelzett kedvezmény a tiszteletbeli tisztviselőkre alkalmazható nem lenne, mert ezen megkülönböztetést nem teszi, sőt ellenkezőleg miután a tiszteletbeli tisztviselő állását, ép ugy, mint a választott, csak fegyelmi uton veszthetí el, sőt a kineveztetéshez ugyanazon minősités szükséges, mint a megválasztáshoz s abból, hogy az 1883. évi I. tcz. 5. §. IV. pontja a tiszteletbeli jegyző állást is azok közé sorolja, melyeknél az ezen törvényben megszabott minősités kivántatik, egyenesen az következik, hogy a tiszteletbeli jegyző ugyanazon hivatali esküt, mint a választott, leteszi, tényleg szolgálatban van s az állásával egybekötött teendőket végzi, nem pedig csak a czimet használja, a válasz-,

---

lehet ez a szeszes italok kismértékbeni eladására berendezett trónus.

Odahuzódott melléje.

— Ella! . . . Én sajnálom magát!

A leány ránézett. Szemeiben a hála, a köszönet, a résztvevő szív tudatának felvillanó tüze látszott. De csak pillanatig. Helyükbe rögtön a lemondás és a vigasztalhatatlan jelen gyötrő fájdalma költözött.

— Vigasztalni akar? . . Köszönöm, de már azt sem érdemlem meg. Magától Pista meg éppen nem!

— Elég különös egy visszautasitás, ugy hogy nem is értem, hogy mivel adtam rá okot.

— Maga nem, de adtam én!

— Maga? Most meg éppen nem értem?

— Nem érti? . . . Hát már fel sem ismer engem?! . . .

— Erzsike?! . . . Teremtő Isten, maga itten?! . . . Szerencsétlen egy leány!

Elhallgattak. Emlékezetük hirtelen a multba szállt vissza és a szomoru, meg nem másitható érzelem ott ült arczukon. Mellettük vidám zeneszó és hangos jókedv. A fájó visszaemlékezés a multra, a jelen gondtalan élvezetével ült együtt a törzsasztalnál.

— Ugy-e ilyen találkozást nem gondolt volna — szólalt meg a leány. Visszaemlékszik még mikor kéz kézben járkáltunk együtt, tervezgetve a jövőről. Hogy kiszinezte különösen maga . . .

— És hogy keresztül huzta a sors az egész számitást!

— A sors!? Minek arra fogni az én bünös szeszélyemet! Én voltam ott csak hibás. A nagyravágyás, az igények növelése az tett tönkre általam több életet.

— Hát nem csak az enyémet?

— Maga még a legszerencsésebb. Magának vélettem legkevesebbet, sőt még Isten tudja mitől megmentettem! Hallgassa meg mi mindenen mentem keresztül és akkor azt hiszem, lesz egy ember a ki büneim alól vigasztaló szavával feloldoz. Hiszen nem is bünök azok! . . . Tudja, mikor . . .

— Azt mellőzze! Ott hagyott engem, hogy másé lehessen, ki igért önnek fényt, gazdagságot . . .

— De csak igért! Holott ő is azt hitte, hogy általam fog anyagi zavarából kimászni.

— A csalódás aztán kiábránditotta mindkettőjüket. Hisz egész mindennapi történet!

— De azért nekem elég keserü meglepetés volt. Rövidesen elváltunk s talán sohse jöttünk volna össze, ha annak a másiknak nincs egy bolondos szivü öccse. Szép tehetségü, fényes jövőjü fiatal ember volt . . . és a szerencsétlen belém szeretett, még akkor, midőn a bátyjának felesége voltam. Mint elvált asszonynak tetszett az önnálló függetlenség és szivesen is láttam magamnál azt a szegény bolondot. Na aztán a világnak sem kellett több! . . . Egyszer, mikor a fiu nálam volt, betoppant a bátyja.

— És a fiut elvezette, miközben magáról nem a legkellemesebben nyilatkozott.

— De ne gondolja hogy evvel vége! A fiu annyira felindult, hogy az ott az én szobámban a bátyját arczul ütötte. Képzelje el magának most ezt a jelenetet.

— Hatásos egy jelenet! És mi lett a vége?

— Én magam parancsoltam meg a fiunak, hogy többet be ne merészelje tenni a lábát hozzám. Igy aztán megszabadultam mindakettőtől, bár a két testvér még most is haragban van egymással.

— Nem szakitom félbe, ha azt kérdem, hogy került hát ide?

— Hosszu sora lenne annak is, de rövidesen is elmondhatom. Anyám meghalt, apám pedig botrányos viselkedésem miatt nem akart tudni rólam semmit.

— Igy aztán szerződött kardalosnőnek, mig végre ide került.

— Nem. Előbb még vissza akartam abba a becsületes világba térni. De a kegyetlen, rideg és fagyos megvetés, melyl el mindenütt találkoztam daczossá tették lelkemet és igy határoztam el magamban, hogy beállok kardalosnőnek . . .

— No nézzétek csak az öreg Pistát, hogy udvaroltat magának Ellával! kiáltott fel Asztalos. Ezt nem lehet engedni! — és oda telepedtek mind kettőjük mellé.

tott hason állásu alkalmazottakkal egyenlő elbánás alá esik.

A szavazás szabálytalanságára vonatkozólag a dr. Kazay Kálmán által felhozott k a legtávolabbról sem szolgáltatnak bizonyitékot arra nézve, hogy a választás titkos jellege megsértetett volna, amennyiben panaszló maga sem állitja, hogy a beado t szavazatlapokat az átvételkor bárki megtekinthette, vagy arról, hogy egyik vagy másik választó kire szavazott, akár e küldöttség elnöke, akár bárki más tudomást szerzett, vagy szerezhetett volna, azon körülmény pedig, hogy a szavazatszedő küldöttség elnöke a megválasztott pártján volt, miután panaszló ezen szavazatszedő küldöttség elnökének semminemü törvény vagy szabályellenes cselekedetét sem emliti fel, a választás törvényessége ellen indokul nem szolgálhat.

Ezekből az indokokból a semmi elfogadható indokokkal nem biró panaszoknak hely adható nem volt.

A bíróság e határozat négy példányát Nagyvárad város polgármesterének 1900. évi okt. 12. napján 1314/11681. sz. a. kelt jelentése mellékleteivel együtt megfelelő eljárás, illetőleg dr. Hoványi Gyula panaszos társa képviseletében is — és dr. Kazay Kálmán panaszlók, valamint Rimler Károly panaszlott nagyváradi lakosok részére egy-egy példánynak az 1896. XXVI. t.-cz. 138. § a és a 21973/M. k. 1896. sz. végrehajtási rendelet 24. pontja szerint eszközlendő kézbesitése végett kiadja.

Kelt Budapesten, a m. kir. közigazgatási bíróságnak 1900. évi deczember hó 12-ik napján tartott üléséből.

Szmrecsányi,
tanácselnök
Tóth Dezső,
előadó.

UJDONSAGOK

Szent Antal kenyere.

Mig a társadalom egy része csak most a 20 fokos hidegben, állandó reklamirozás után veszi észre, hogy embertársai jó részének (és pedig soknak a hibáján kivül) nincs meg a betevő falatja és divatos humanizmusból sietnek segiteni a szükölködőkön, — addig a kath. egyház régóta gyakorolja a felebaráti szeretet nemes munkáját önzetlenül, csendben, zajtalanul, de hatásosan, áldásosan.

Városunk mindhárom plebániáján be van hozva *Szent Antal kenyerének* áldásos intézménye. Hogy mily szép eredményt mutatnak fel: ime beszélnek a számok.

A *várad-olaszi i* Szent Antal persely mult évi eredményéről már elkészült a számadás.

E szerint a várad-olaszi-i róm. kath. templomban Szent Antal elhelyezett perselyében:

az 1900-ik év folyamán begyült	5160 kor.	05 fill.
1899. évi maradvány	746 »	26 »
Összesen:	5906 »	31 »
Kiosztatott az 1900. év folyamán 111 mmázsa és 35 kg. kenyér, melynek értéke	2672 kor.	40 fill.
Alapitványul elhelyeztetett	2600 »	— »
Szegények között Szent Vincze-egylet szellemében kiosztatott	633 »	91 »
Összesen:	5906 kor.	31 fill.

Maradvány vagy felülkiadás nincs.

Istennek dicsőség és hála e szép eredményért, Szent Antalnak pedig tisztelet a szegények felkarolása és pártfogásáért.

Nagyvárad-Olaszi, 1901. jan. 12-én.

Dencs János,
esperes-plebános.

Szólt a zene, hangzott a kaczaj, ürült a pohár, mintha mi sem történt volna.

De az öreg Pista egyszer csak fejébe vette, hogy ő megyen. — Nem lehetett sehogy sem tartóztatni.

— Az elébb sajnált és vigasztalni akart — szólott Ella, midőn elköszönt tőle. — Tudna-e most már gyógyitó balzsamot csepegtetni lelkembe?

— Mostan? . . . Áldom Istenemet, hogy elsőnek hozott a maga utjába: igy csak csalódtam, mig ugy ki tudja mi lett volna belőlem! . . .

* *

Délben tudták meg a többiek, hogy Nagy Pista eltünt a városból.

Asztalosnak irt csak pár sort, de senki sem tudta a tartalmát kiokoskodni.

— Kedves gyerekek!

Annyira beleszoktam ebbe a foglalkozásba, hogy benne is akarok meghalni. De érzem, hogy ha tovább itt maradnék, valami baj lenne. Ezért távoztam el hirtelen. Ha látom, hogy majd nem lesz veszély ujra megjelenek.

A levelet megmutatták Ellának is.

Látszólag közönyösséget szinlelt, de végül mégsem tudta visszatartani a szeméből előszivárgó könnycseppeket.

Mi hir Nagyváradról?

Valamelyik budapesti lap közli a következő kitünő tudósitást Nagyváradról:

Nagyváradról jelentik, hogy egész Biharvármegyében nagy hideg van. Este 18 Celsius fokot mutat a hőmérő. A Körözst vastag jégpánczél boritja. Sok helyen a kutak is befagytak s a lakosság forró vizzel olvasztja a jeget. A szegény nép rendkivül sokat szenved a hidegtől; akad olyan, aki *bele áll a meleg Pecze patakba*, hogy dermedt tagjait fölmelegitse. Az influenza szinte epidemikusan terjed. A városon kivül, a környéken *csapatostul járnak a farkasok* s itt-ott betörnek a falvakba. Tenke községben egy csikót hurczoltak el.

Micsoda élvezet ezt a hirt olvasnunk, különösen abban a boldog tudatban, hogy az egészből csak a 18° igaz! De aztán utána elmélkedtünk, hogyan jutott a riporteri fantázia ilyen téli vadkacsához s kutatásaink eredménye a következő:

Kút ugyan mentül kevesebb van Nagyváradon, de azért a tudósító láthatott lelkében kutakat. Sok mindenünk — különösen pénzünk — hullott már eddig a kútba s biz az be is fagyott végképpen.

A szegény nép is sokat szenved a hidegtől, főleg miután az osztott ingyen kenyeret pálinkára váltja fel; a pálinka pedig a korcsmárost melegiti, nem a szegényt, a ki megissza! De a Peczébe egyelőre csak a komflis lovak állanak, ezek tették lóvá a tudósitót.

Végül a mi a farkasokat illeti, hát azok még nem járnak, de járnak nemsokára az adóvégrehajtók. A tudósító biztosan becsületes adót nem fizető polgártárs, a ki magát báránynak, a végrehajtót pedig farkasnak nézte. Merész, de sok emberrel közös fantázia!

Igy lett Nagyvárad egyszerre szenzációs ujdonság Budapesten, az a bizonyos lap pedig egy vadkacsával gazdagabb tél közepén. Szerencse, hogy a kacsákra mindig szabad vadászni; s a vadászat rendesen szerencsével jár.

TAJEKOZTATO.

Január 20. Kamarai beltagok választása.
Január 20 Az ipartestület évi közgyülése a tüzoltó őrtanyán d. e 9. órakor.

* **Értesités.** A biharvármegyei nőegylet báljának rendezősége gondoskodott, hogy dominók álljanak a közönség rendelkezésére. A dominók a Sas 1. számu szobájában lesznek mérsékelt dij mellett kiválthatók.

* **Katonai felülvizsgálat.** *Latscher* Viktor vezérőrnagy elnöklete alatt, katonai és polgári vegyes bizottság előtt, tegnap délelőtt 9 órakor felülvizsgálat volt a kisvárosháza sorozótermében. Husz hadköteles állt a bizottság elé, kiknek nagyrészét katonai szolgálatra alkalmatlannak találták s azonnal szabadságolták. A felülvizsgálat tizenegy órára befejezést nyert.

* **Segitség.** Az ingyen kenyeret kiosztó bizottság a következő kérelem közzétételére kérte fel lapunkat:

A jóságos adományokból eddig befolyt összeg pár hétre még lehetővé teszi az ingyen kenyér naponkénti kiosztását. Minthogy azonban a zordon téli idő még jóval tovább fog tartani s a mozgalom vezetősége legalább a kora tavaszig, márczius közepéig, vagy végéig óhajtaná a kenyér-kiosztást gyakorolni, fölhivjuk Nagyvárad és Biharvármegye nemesen gondolkozó, lelkes közönségét, intézeteit és társasköreit, járuljanak nélkülözhető filléreikkel, esetleg természetbeni adományaikkal az emberszeretet munkájához s tegyék lehetővé, hogy amig a tél tart, legyen meg minden szegény embernek a mindennapi kenyere. Dr. *Bulyovszky* Józsefné, dr. *Dési* Géza.

* **Jég és hó.** Derekasan beütött a tél. Mindenütt hó és jég s a hőmérő higanya annyira leszállt, hogy nappal R.—15—16. fokot mutat, éjjelenként meg a 20 fokot is eléri. Ilyen óriási hideg már évek hosszu sora óta nem volt. Az emberek, akiket dolgaik kényszeritenek az utczára, pirosra csipett arczczal igyekeznek tova, hogy mielőbb meleg helyre jussanak. A nagy hidegtől a szánkázási kedv is alább hagyott s a korcsolyázó tereket szintén kisebb számmal látogatják, mintha engedne zordságából a hideg idő. Csak a jégszállitással szorgoskodnak erősen s ellepik a vastag jégpánczéllal boritott Körözs folyó medrét a jégvágók, nehogy egy hirtelen olvadás elvigye előlük a pompás, aczélos jeget. Jég azonban nem csak a Körözsön van. Majd minden ház előtt egy-egy kisebbszerü korcsolyatér képződött, ami veszélyessé teszi a járást. A rendőrség kibocsátott rendeletét nem tartják meg s különösen a homok és fürészpor hintését hanyagolják el. A rendőrség majd akkor veszi szigoruan rendeletének a megtartását, ha több szerencsétlenség történik.

* **Mi és ti.**

Apa: Ejnye lányom, még csak három hete, hogy férjed uradnál vagy és minden pillanatban panaszkodol rája. Ugyan nem szégyenled magad!?

Leány: Brühü-brühü. De mikor férjem-uram mindig czivakodik velem. Brühü-brühü.

Apa: A ki áldója van a világnak. Hát mi (én meg asszonyanyád) már harmincz évek óta czivakodunk, mégis megélünk békességesen.

* **A konstantinápolyi pestis eset.** Konstantinápolyban pestis eset fordult elő, mely egész Európában, de kiváltképp Ausztriában és Magyarországon magára vonta a kormány figyelmét. Konstantinápoly egyik legjelentősebb összekötő pontja a keletnek és Európának, olyan város, melylyel minden nagyobb európai város, de legkivált Magyarország és Ausztria, Budapest, Bécs, Fiume és Trieszt a legélénkebb összeköttetésben vannak. A közös hadügyminisztérium azonnal távirati kérdést intézett Konstantinápolyba a pestis-eset mibenlétéről. Hivatalosan azt mondják, hogy ha csak egyes, elszigetelt esetről van szó, akkor további aggodalomra nincs ok. Csakhogy olyan városban, mint Konstantinápoly, alig hihető, hogy a pestis egészen elszigetelt maradjon A török főváros közegészsége és köztisztasága sokkal roszszabb, hogy ilyen optimista feltevésre szabadna alapitani védekezésünket. Igaz, hogy a velenczei nemzetközi egyezmény csak akkor enged meg szigoru óvóintézkedést, ha több eset konstatálható, vagyis a járványos jelleg kétségtelen. De kérdés, nem volt-e már eddig is néhány pestis-eset Konstantinápolyban, mely azonban részben a hiányos hatósági ellenőrzés, vagy

talán éppen a hatóságok titkolózása miatt nem jutott a világ tudomására. Ez az állá pontja Weichselbaum bécsi professzornak, a hires pestis-szakértőnek is. Közvetetlen veszedelem ugyan nincs ránk nézve, de bizni még a hivatalos adatokban is csak óvatosan bizzunk és mindenesetre védekezzünk. A legkevesebb, amit meg kell tennünk, hogy nem tekintve a keresked elem kárát, a fiumei és trieszti kikötőben vesztegzárt hozunk be a Konstantinápolyból érkező hajókra és termékekre. Azután igen fontos lesz, hogy a vasuti forgalmat is szemmel tartsuk, mert Budapestre és Magyarországba ezen az uton hurczolhatják be a fertőzést a legkönnyebben. Konstantinápolyban különben már összeült a nemzetközi közegészségi bizottság és mint táviratozzák, a legmeszszebb menő óvóintézkedéseket rendelte el. Mindennek a szükségességét mutatja az a hir, hogy az az ember, ki pestisben meghalt, 40 éves hajóslegény, aki egy héttel ezelőtt betegedett meg és a sztambuli orvosi iskola kórházában halt bele a betegségbe.

* **Kaszszarabló ulánus-tiszt.** Emlitettük mi is, hogy Karácsony éjszakáján a székesfejérvári ulánus kaszárnyában a gazdasági irodából ellopták a wertheim kasszát, amelyben 20,000 koronánál több pénz volt. Azóta nagyban folyt a vizsgálat. A leküldött hadbiró a mellé adott katonai bizottsággal sorra kihallgatott mindenkit, de sikertelenül. Hogyan is juthatott volna eszébe ilyen alacsony bünnel az ezrednek egy gavallér-tisztjét gyanusitani! De a gazdasági iroda szolgája addig kutatott a dolog után, amig végre bizonyságot szerzett arról, hogy a kasszarabló Dióssy főhadnagy, aki most buszonegy napi szabadságon van. Vőlegény és hir szerint a menyasszonyához ment. A főhadnagy novemberben jött Fehérvárra. A hetedik galicziai ulánusezredtől helyezték át oda. Tisztitársai alig ösmerték még. A kasszalopást — amint a vizsgálat megállapitotta, Vuckovics nevü tisztiszolgájával együtt követte el. A bünös katonatiszt ellen már ki is adták az elfogatási parancsot, de nagyon valószinü, hogy hiába, mert szabadságának első napjai óta lehetett ideje menekülni.

* **Sakk-verseny Monte-Carloban.** A »Tengeri fürdők társasága« Monte-Carloban a nagy nemzetközi sakktorna keretében u. n. »Salta« versenyt rendez, mely 1901. márczius 1-én kezdődik s összesen körülbelül 25,000 franknyi összegü jutalmat tüzött ki. Az első »Salta« versenyen *Bródy* és *Schlecten* lettek győztesek tavaly Párisban; ezek most szintén meg fognak jelenni Monte-Carloban s Európa összes kiváló sakk-mestereivel fogják fölvenni a harczot.

* **Leütötte a fatörzs.** Az erdőirtásoknál igen sok szerencsétlenséget okozott már a kellő elővigyázat hiánya. Most egy ujabb szerencsétlenségről értesitik lapunkat. — Buda János Tógyer és társa Codrián Tógyer mezőgyepesi lakosok élő fákat vágtak ki a miklós-lázuri erdőben. Egy patak partján alól dolgozott, mig Codrián Tógyer a part tetején vágott egy hatalmas fát. Minden elővigyázati intézkedést figyelmen kivül hagytak s ez okozta a szegény Buda Tógyer nagy szerencsétlenségét. A fejszecsapások által meggyengült fa kidőlt s iszonyu erővel lezuhant a patakba, a hol Buda állott. A szegény ember lábát az óriási fatörzs teljesen eltörte. Beszállitották a biharmegyei közkórházba, a hol gondos ápolás alá vették.

* **Népszerü felolvasás.** A kereskedő ifjak köre f. hó 13-án, vasárnap délután 3 órakor tartja a »Kereskedelmi Csarnok« termében felolvasó ülését; a melyre a nagyérdemü közönség — hölgyek is — valamint az összes kereskedő ifjak, illetve alkalmazottak tisztelettel meghivatnak. Dr. Várady Odön humánus dolgokról; Wechsler Iván egyetemi hallgató, a szocializmusról olvas fel. *Fischer* Emil, b. elnök.

* **Hirlapi zsuzsu.** A »Csongrádmegyei Ellenzék«-ben ezt a szeretetreméltó kis csetepatét találjuk:

Személyi hir. Szeretett polgármesterünk, aki nagyon okos ember, mint halljuk, e héten hosszabb tartózkodásra *Lipótmezőre fog utazni.* E kedves ember okos elhatározása bámulatot kelt.

Szentes városának ekszportált különlegességét kezdik képezni a hirlapirodalmi csemegék.

* **A császár rajza.** Második Vilmos császár ismét tanujelét adta sokoldalúságának. A császár, aki már festett képeket, irt könyvet és hirlapi czikkeket, most ismét uj munkával lepte meg alattvalóit. Emléklapot rajzolt a kinai harcztéren elesett német katonák emlékére. Az emléklap, amelyet a császár rajza után Bohrdt János dolgozott ki, most jelent meg szinnyomatban. Az emléklap felső részét egy sugarak által övezett kereszt foglalja el. A kereszt alatt balra Germánia áll páncélban és karddal, fején a német koronával; egyik kezében gyászfátyolba burkolt babérkoszorut tart, a másik kezével pedig a német czimerrel diszitett pajzsra támaszkodik. A kereszt alatt jobbra a tenger látható, a háttérben a világitó torony, elől hadihajó a főárbóczán szalaglobogóval. Alól a középen arany alapon Krisztus mellképe látható. A lap felső részén a kereszttől jobbra és balra van a felirás: »Emléklap« alatta az elesett neve és rendfokozata olvasható azután pedig »emlékére.« Valamivel lejebb: »Meghalt a császárért és a birodalomért, tisztelet emlékének.« Legalól pedig: Tervezte: II. Vilmos császár és király ő Felsége. Az emléklapokat kitöltve a császár rendeletére megküldik az elesettek legközelebbi hozzátartozóinak.

* **Magyar név.** *Schwartz* Sámuel szegedi illetőségü nagyváradi lakos, maga, valamint kiskoru gyermekei, Helén és Vilmos, vezetéknevét »*Szegedi*«-re változtatta.

* **A kaszárnyából.**

Kaszárnya-vizitet tartott a huszárlaktanyában az ezredes. Eppen iskolázták az ujoncokat. Egyik ujoncztól kérdezett valamit, a mit az nem tudott, haragra lobbanva fordult a kapitányhoz:

— Adja ide azt a könyvet!

A könyvben bent volt a kérdésre a felelet s azt az ujoncz orra elé tartja az ezredes s rákiáltott:

— Olvassa el.

— Alássan jelentem, ezredes ur nem tudok olvasni!

— Nem tud olvasni a huszadik században? — álmélkodott haraggal az ezredes.

— Alássan jelentem, ezredes ur, a tizenhatodik században vagyok!

* **A városok népességének szaporodása.** A népszámlálás eszközlésére akként intézkedtek, hogy a lapokat az egész országban januárhó 10-ére ki kell tölteni s beszállitani az egyes városok hatóságához. Nagyváradon azonban, daczára, hogy a határidő letelt, még mindég igen sok helyen nem történt meg az összeirás s igy még január 15-re sem fogjuk tudni, hogy Nagyvárad lakosainak mennyi a létszáma. — A vidék egyes városaiban már tudják a pontos, vagy legalább is csekély eltéréssel megközelitő eredményt. Eddig három nagy vidéki város népszámlálási eredményét közlik. Ezek a következők:

Kassa	népessége 35,884	szaporodás	7000
Kecskemét	» 55 000	»	7000
Szeged	» 100,350	»	13,129

Kassa város szaporodása pontos adatok szerint van, Kecskemété a rendőrkapitányság hozzávetőleges számitása szerint, azzal a megjegyzéssel, hogy legalább ennyi a szaporodás, Szegedé pedig Zombory Antal városi tanácsos számitása szerint, ki a természetes szaporodáson kivül a kimutatható bevándorlást is számba vette. Mind a három város fejlődése igazán örvendetes. Megemlitjük még Zágráb népszámlálási kilátásait is. Az odavaló lapok szerint Zágráb városa valószinüleg elérte a 60,000 lélekszámot.

Milliomos a menedékházban.

A krakkó szegények menedékházában érdekes ember halt meg a minap; *Zolzikievicz* Zorij, egykori milliomos, a szegényház alapitója, Zolzikieivcznek százezreket érő birtokai és milliókat érő papirjai voltak. Sok jótékony alapitványt tett, de összes alapitványai közt legnagyszerübb a Mária-menedékház, amelynek épitése és berendezése kerek egy millió forintba került. Ezt huszonöt esztendővel ezelőtt épittette.

Azóta azonban sok minden történt vele. A sok baráti kölcsön, amiből semmit sem kapott vissza, sok rossz termés, az értékpapirok árának hanyatlása és a tulzott jótékonyság végre odajuttatta, hogy el kellett hagynia legkisebb házikóját is. Sokáig tünősdött a mindent vesztett, ember, hogy mihez fogjon. Öreg volt, beteges is, mivel azok közül, akiket ő tett emberré, senki sem törődött már vele, egy napon jelentkezett a Mária-menedékházban fölvételre.

Csakhogy nem volt könnyü bejutnia. A fölvételi szabályok, amelyeket ő annak idején olvasatlanul jóváhagyott, igen sok akadályt vetettek a fölvétel elé, s az alapitó maga tapasztalhatta, milyen nagy baj, ha az emberek mindenre rossz szabályokat teremtenek, amelyek nem egyeznek meg az emberek érdekeivel, amelyekhez mindazonáltal szigoruan ragaszkodnak. Volzikievicznek sok fáradozásába, megalázkodásába került, mig végre hozzájuthatott minden szükséges irományhoz s fölvették a tulajdon házába.

Amikor végre aztán bejutott a vezető, számba vették a ház megszületése körül szerzett érdemeit a különb ellátást adtak neki a többi szegénynél. A tönkrejutott embernek azonban mindegy volt ez. Csendes buslakodásban töltötte napjait magányos szobájában, soha senkivel szoba nem állt, a külső világ iránt sem érdeklődött, a házból egy órára sem távozott. Igy élt egész mostanig, mig valami meghülésből keletkezett betegség ágyba nem döntötte s meg nem ölte. Hetvenhárom esztendős volt.

EGYESÜLETEK

Az országos központi kath. legényegyesület elnökének jubileuma. A budapesti legényegyesület széles körben ismert j óságos elnöke: *Schiffer Ferencz pozsonyi kanonok*, 25 éve munkálkodik már a legényegyesületek érdekében s két évtizede elnöke a fővárosi központi egyesületnek. Egyesülete ez alkalmat ünneplésére használja fel s *e hó 27-én* lelkes ovácziókban akarja részesiteni fáradhatatlan vezérét. Az ünnepség melyet az iparos világ szine-java rendez — az elnök érdemeihez méltónak igérkezik. Reggel hálaadó istentisztelettel fog kezdődni, este pedig *diszgyülésben* köszöntik az egybegyültek Schiffer kanonokot.

IRODALOM.

Tömörkény István uj könyve. A legérdekesebb irodalmi tervek egyike az, amelynek megvalósitását tegnap határozta el a »Szegedi Napló« szerkesztősége. Tudvalevően e lap benső kötelékébe tartozik már egy évtized óta *Tömörkény* István, a kitünő iró, akit a tősgyökeres alföldi magyar népről irott brilliáns elbeszélései és rajzai világhirüvé tettek. Legutóbb

pl. a londoni »Literar-Rewiew«, a lipcsei »Literarisches Centralblatt« és az »Internacionale Literarberichte«, nagy külföldi kritikai szemlék foglalkoztak vele magasztalólag. A »Szegedi Napló« szerkesztősége tehát, mint lapunkkal közlik, elhatározta, hogy »*Vizen járó emberek*« czim alatt diszes kötetet ád ki Tömörkénynek ama mesteri rajzaiból és novelláiból, amelyeket a Tiszán élő érdekes emberekről s azoknak ősies foglalkozásáról irt. E kötetben tehát olyan speciális magyar faj lesz megörökitve, amely már eltünőben van. A tiszai halászó molnárok, hajósok életének igazi hattyu dala lesz e könyv, amelyet a szerkesztőség természetesen minden üzleti érdektől eltekintve, pusztán a szeretet és elismerés önzetlen megnyilatkozásaképad ki. A diszesen kiállitott becses könyv Pünkösd ünnepére fog megjelenni. Árát a szerkesztőség 2 korona 40 fillérben szabta meg. Az előfizetési iveket már a legközelebbi napokban kibocsájtják.

A F. M. K. E. évnegyedes gyülése. A Felvidéki Magyar Közmüvelődési Egyesület, mely József főherczeg ő Fensége legmagasabb védnöksége alatt, már tizennyolcz éve nagy nemzeti missziót teljesit a Felvidéken, január 8-án tartotta meg évnegyedes közgyülését Nyitrán, *Thuróczy* Vilmos cs. és kir. kamarás elnökletet alatt. Az igazgató választmány örvendetes tudomással vette az elnökségnek *Clair* Vilmos főtitkár által előterjesztett jelentését, amely szerint az egyesület 1900. évi bevétele 18.000 koronával kedvezőbb az előirányzott összegnél. Uj tagokul 1900. szeptember óta 122-en léptek be, köztük 5 alapitó, 8 örökös, 41 rendes és 68 pártoló tag. Nagy lelkesedéssel fogadta a gyülés az elnökségnek az a jelentését, hogy a F. M. K. E. gyufák, a melyek alig három hónapja kerültek a közforgalomba — máris 838 koronát jövedelmeztek az egyesületnek. A Vörösmarty-ünnepély sikeres rendezéseért a gyülés jegyzőkönyvi köszönetét fejezte ki az ünnep védnökeinek, *Thuróczy* Vilmos főispánnak és *Bende* Imre püspöknek, *Thuróczy* Vilmosné és *Balás* György honvédezredesnek, mint a rendező bizottság elnökeinek, valamint a rendezőség tagjainak dr. Kostyál Miklós vármegyei főjegyzőnek, dr. Rudnay Sándor polgármesternek, Csillaghy György kerületi anyakönyvi felügyelőnek, dr. Sztránszky Izidor ügyvédnek és *Clair* Vilmos főtitkárnak. Az egyesület törvényhatósági választmányainak müködéséről, valamint a könyvtárak és daloskörök szervezéséről szóló elnökségi előterjesztését a gyülés végül helyeslő tudomásul vette.

Igazságszolgáltatás.

—

Képviselők párbaja. A képviselőházban 1899. évi május hó 4-én *Olay* Lajos képviselő nagyobb beszédet mondott, amelynek folyamán valaki azt kiáltotta feléje:

— Bánffy huszár!

Olay erre a megjegyzésre egyetlen szóval felelt:

— Czoki.

A néppárt egyik képviselőjét, Meszlényi Pált ez az inparlamentáris kifejezés nagyon feldühösitette annyival is inkább, mert Olay azt ép felé fordulva mondotta, — visszavágta a szónok felé:

— Paraszt!

Az ülés után Olay megbizottakat küldött Meszlényihez magyarázatért. Miután az ügyet a két fél segédei békés uton elintézni nem tudták, kardpárbajjal intézték el. Ebben a kardpárbajban, mely másnap folyt le a Fodor-féle vivóteremben, Meszlényi jelentéktelen karczolást kapott a homlokán.

Ma tárgyalta ezt a párbajügyet a büntető törvényszék Lenk táblai biró elnöklete alatt, aki a tényállás ismertetése után elsőnek Olay Lajost hallgatta ki.

— Bünösnek érzi-e magát?

— Igen.

— Mondja el mi volt az oka a párbajnak?

— A kanczell-paragrafus tárgyalása alkalmával, 1899. május 4-én, beszédet tartottam a képviselőházban. Beszédközben a néppárti oldalról valaki ezt a sértő szót kiáltotta felém: *Bánffy huszár*! Én, nem tudva ki volt a közbekiáltó, ezen sértő kifejezésen felháborodva, mely engem, mint függetlenségi képviselőt mintegy árulással vádolt indulatba jöttem s visszafeleltem: Czoki! Erre Meszlényi Pál képviselőtársam odakiáltotta hozzám: *paraszt*!

Az ülés után Gajári Ödön és Kende Béla képviselőkkel magyarázatot kérettem Meszlényitől, a ki segédeire bizta az ügy elintézését. Miután a segédek békésen nem tudták kiegyenliteni a dolgot, kardpárbajt vivtunk.

— Megtörténtek-e a szokásos békitési kisérletek?

— Igen.

— Ki sebesült meg a párbajban?

— Meszlényi ur szenvedett a homlokán kisebb sérülést.

Utánna Meszlényi Pál kihallgatására került a sor.

— Hallotta Olay képviselő ur vallomását, bünösnek érzi-e magát?

— Igen. De meg kell jegyeznem, hogy a képviselő ur rosszul emlékszik. Ezt a szót: Bánffy huszár! nem én kiáltottam feléje, hanem egy függetlenségi képviselő mondotta. En a feletti felháborodásomban, hogy Olay képviselő ur azt mondotta Czoki! — mondottam válaszul a Paraszt! kifejezést.

Ezzel a bizonyitási eljárás véget ért s dr. Daróczy alügyész mondotta el vádbeszédét.

Elnök Olayhoz: Mit tud még felhozni a védelmére:

— Méltóztassék figyelembe venni, hogy mint képviselőnek politikai okokból történt összeszólalkozásból kifolyólag nem lehetett kitérnem a párbaj elől.

Meszlényi: En is osztom a képviselő ur védelmét azzal a megjegyzéssel, hogy én tartalékos tiszt is vagyok, s mint ilyennek a párbaj sok esetben kötelező.

A törvényszék Olay Lajost *5 napi*, Meszlényi Pált pedig *3 napi* államfogházra itélte párbajvétségért.

Az itéletben ugy az ügyész, mint a vádlottak megnyugodtak.

Elnök: Közlöm az ügyész urral, hogy Olay Lajos ellen egy jogerős itélet van, amely még végrehajthatatlan. Kérek inditványt az összbüntetés kiszabására.

Miután Olay Lajos maga is kérte az összbüntetést, a törvényszék dr. Daróczy alügyész inditványa után Olay Lajost a reá 1900. márczius 17-én a Tisza István gróffal vivott párbaja miatt a budapesti bü tető törvényszék által kirótt 3 napi s a ma kirótt 5 napi államfogház büntetést hatályon kivül helyezve, — összbüntetésül hat napi államfogházzal sujtotta. Az itélet jogerőssé lett nyomban.

ZENE ES MÜVESZET.

—

Hangversenyek. Mint már emlitettük a »Nagyváradi zenekedvelők egyesülete« f. hó 20-án, az egyesület által létesitett és fenntartott nyilvános zeneiskola pedig 27-én d. u. 5 órakor a Csarnok nagytermében tartja meg hangversenyét. A müsort legközelebb közöljük. Meg vagyunk győződve, hogy a közönség érdeklődése arányban lesz azzal az elismerésre méltó buzgalommal, melyet a közönség legnagyobb mérvü támogatására érdemes zeneegylet és zeneiskola ugy a müsor, mint a darabok begyakorlása körül kifejt.

SZINHAZ.

—

HETI MÜSOR.

—

Szombat: Baba.

Vasárnap: d. u. Goldstein Számi. este: Baba.

—

A baba.

A szinlapon ütődtünk meg először. Micsoda barbár szokás akar az lenni, a franczia neveket magyarosan irni? S legalább olyas valaki irná a szinlapot, a ki a franczia olvasáshoz sejt valamit; de *Benoá* mellett pl. *Lanczelot*-ot irni — ez több mint tévedés. Aztán milyen szépen festenek nyomtatásban az ilyen nevek: De (talán dö?) la Santröll, Lormoá, Gudüllén; olvasásra török szavaknak sejtenők s csak hangosan kiejtve veszünk észre rajtuk valami francziát. Kisérletnek elnézhető, mert hát próbálni szabad mindent. De reméljük, a próba megmarad próbának; ha pedig tovább is akarnak még kisérletezni, bizzák a nevek átirását egy harmadosztályos reálistára, nehogy a Szigligeti-szinház megint ekkora járatlanságot áruljon el a franczia olvasásban.

Másik kifogásunk a tulságosan hosszu szünetek ellen van. Első felvonás után majdnem egy félóráig lehetett a nézőknek diskurálniok, pedig a szinlap csak 15 perczet igérvén, csak 15 perczért fizettek belépti dijat. Kár a nagy bőkezüség a szünetekkel, az erős próbára teszi a közönség türelmét.

Magát az előadást dicséret illeti, mint a hogy az operett-előadások általában sikerültek. A társulat négy komikusa, kitünő komikája és két szubrettje került össze egy darabban, lehetetlen volt tehát a sikernek elmaradnia.

A két szubrett közül *Lányi* Editnek (Lancelot) kitünő volt a megjelenése; izléses ruházatára szükség is volt, mert hangja gyengeségét nem pótolja teljesen kedves előadó képessége s az énekbeli biztosság. Igy a külső támogatással sikerével meg lehet elégedve. Különösen elegánsan tánczolt. *Forrai* Ferike (Alézia) temperamentumosan játszott és igen kellemesen énekelt. Csinos baba-maszkja is sikerült. *Benkő* Jolán (Hillarius asszony) ismét az a kitünő, diszkrét komika volt, a milyennek ismertük régóta.

Nyáray Antal (De la Chantreuil) megint a közönség kedvenczének mutatta magát; minden szavára és mozdulatára kaczagás és taps felelt, épp ugy, mint *Szilágyi* Dezsőnek (Hillarius mester). Mindketten, de kivált Nyáray jól is énekeltek, mig Szilágyi a szerep előadását alaposabban dolgozta ki; ezzel szemben viszont Nyáray ügyes tánczczal is kitünt. *Bérczi* Gyula (Laurremois) a hangbicsaklásokkal keltett nagy derültséget, Füredi, Bognár és Tóvári Anna kisebb szerepekben igyekeztek hozzájárulni a darab sikeréhez.

A sikerből legfőbb rész *Pintér* Imrét illeti mint rendezőt. Jól is játszott, de a mit a pompás rendezéssel kivált a 2. felvonás pazar fényü elrendezésével produkált, az az eddigi rendezések történetében példátlan. Leleményes, tarka csoportozatait a közönség többször megujráztatta s a rendezőt zajos tapsokkal hivta a lámpák elé.

Az énekkarban a tenor egy helyen merészen kiritt az összénekből, egyébként jó volt. A zenekar hasonlóan.

Közönség szép számmal.

K. A.

—

Szenzációs ujdonságok. Somogyi igazgató a Nemzeti szinház két szenzációs sikerü ujdonságának, Brieux *Bölcső* czimü drámájának s Dumas *Tékozló apa* czimü vigjátékának előadási jogát szerezte meg. Az igazgató ezáltal is bizonyságát óhajtja adni, hogy a közönség igényeit hiven szolgálja. Az ujdonságokat, melyek az ország első müintézetének repertoárjában a legelőkelőbb helyet foglalják el, a jövő hó müsorára tüzték ki. A Bölcső és a Tékozló apa szerepei kitünő kezekbe jutnak.

Az uj kolozsvári társulat, mint Megyeri legujabb nyilatkozatában közzéteszi, a következő tagokból fog állani:

Dezséri Gyula, Tompa Kálmán, Szakács Andor, Kassai Károly, Mezey Mihály, Heltai Nándor, Váradi Miklós, Török Károly, H. Novák Irén, Laczkó Aranka, Kissné Árpási Kata, Váradi Miklósné, Szakács Andorné, Stephanides Károly karmester, Bombai Ági, Szabó József, Szabó D., Csáki, Lantos, Gergely, Fehérvári, Bornsai, Miklósi kardalosok. Áginé, Csákiné, Fehérváriné, Miklósi Margit, Kápolnainé, Borcsainé kardalosnők és az egész müszaki személyzet kivétel nélkül.

Gyenge, nagyon gyenge társulat!

A halász szeretője. Naponként gondos próbák folynak Dankó Pista darabjából. A halász szeretője czimü népszinmüből, mely e hó 19-én kerül bemutatóra a Szigligeti-szinházban. Az érdekes bemutatón jelen lesz a nótakirály szerző, kit Somogyi igazgató hivott meg az előadásra.

Nők barátja. A vigjáték irodalom egyik legnevezetesebb alkotása a »Nők barátja« hétfőn kerül szinre főszerepeiben Ballával és Pintérnével.

A Baba, ez a bájos operett kerül ma, szombaton este is előadásra. A nagyhatásu operett iránt a közönség körében igen élénk az érdeklődés, olyannyira, hogy már a mai előadásra is napokkal ezelőtt számos előjegyzés történt. A ritka érdeklődés késztette az igazgatót, hogy a Babát tüzze ki vasárnapi esti előadásra is.

Vasárnap a szinházban. Vasárnap két előadás lesz a szinházban. *Délután* 3 órakor fél helyárak mellett *Goldstein Számi* Kövesi hires énekes bohózata kerül szinre a czimszerepben Nyárayval. Este a *Babát* ismétlik meg.

Szentgyörgyi István szerződtetése. A Szinészeti Közlöny után megirtuk a napokban, hogy a vidéki szinészek egyik legkiválóbbikát: *Szentgyörgyi* Istvánt nem szerződtette *Megyeri* Kolozsvárra. — Ez a hir pár nappal ezelőtt még igaz volt, most már azonban Megyeri értesitette a lapokat, hogy Szentgyörgyi nek aláirva megküldte a kivánsága szerinti szerződést. E szerint Szentgyörgyi István továbbra is a kolozsvári Nemzeti szinház kötelékében marad.

MULATSAG.

FARSANGI NAPTÁR.

Január 12. A nőegylet álarczos bálja a Fekete Sasban.
Január 12. Középiskolai ifjuság mulatsága a Zöldfában.
Jsnuár 13. A Kath. Legényegylet házias estélye a »Bazár« vendéglő termeiben.
Január 16. és 23. Kereskedő ifjak tánczestélye a Csarnokban.
Január 18. A »Réti Népkör« bálja.
Január 19. Protestáns bál a Csarnokban.
Január 20. A 48-as Népkör bálja a Zöldfában.
Január 20. d. u. 5 óra. Zeneegylet hangversenye a Kereskedelmi Csarnok nagy termében.
Január 22. Román ifjak hangversenye (tánczczal egybekötve) a Zöldfában.
Január 24. Román ifjak mulatsága a Zöldfa nagytermében.
Január 26. Tiszti estély a ker. Csarnokban.
Január 27. A kath. kör bálja.
Január 27. d. u. 5 óra. Zeneiskola hangversenye a Kereskedelmi Csarnok nagytermében.
Február 16. Tiszti estély a ker. Csarnokban.
Febr. 17. Tüzoltó bál a Sasban.

Ma este!

— A nőegylet álarczos bálja. —

A »Fekete Sas« avult termeiben kigyulnak a csillárok. Megtelik virnló fiatalsággal, a czigány belekezd valami ropogós csárdásba s kezdetét veszi a fényes sikerrel kecsegtető álarczos bál.

A nagyváradi és biharmegyei nőegylet tartja pompásnak igérkező tánczmulatságát s legérdekesebbé bizonyára az teszi ezt az estét, hogy a tánczosnők és tánczosok nagyrésze jelmezes álarcz alakban fog megjelenni.

A rendezőség élén özv. báró *Gerliczy* Félixné buzgólkodik a siker érdekében s hogy ezt el is fogják érni, arra elég garanczia az a derék gárda, mely már ki is adta a jelszót, hogy a ma esti bálon »mindenkinek jól kell mulatni.« És bizonyára mindenki jól fog mulatni! — Mert van-e érdekesebb mulatság egy álarczos bálnál?

— Nincs!

Hogy ezt az elvet vallja a nagyváradi intelligenczianak java része, be fogja bizonyitani azzal is, hogy ma este a »Fekete Sas«-ban adnak egymásnak találkozót. Előreláthatólag zsufolásig fog megtelni a tánczterem s nem csak városunkból, de Biharmegye több helyeiről is igen sokan vesznek részt. Eppen ezért választották a tánczmulatság helyéül a »Fekete Sas«-t, mert a »Csarnok« helyisége szüknek bizonyult volna.

A zenét czigány és katona zenekar szolgáltatja.

A fiatalság tánczra perdül, tánczol — tánczol, gyöngéd szavakat suttog, — de hogy kinek suttogja s hogy kivel találta magát oly kellemesen, azt csak éjfél után fogja megtudni. Addig a titok homálya fogja fedni azt a bájos névsort, mely részt vesz a ma esteli mulatságon. Es hogy éjfélután nagy meglepetések lesznek, az több mint valószinü.

Gyülés a kath. kör bálja ügyében. Felkérem a »Kath. kör« vigalmi bizottságának tagjait, hogy ma, azaz január hó 12-én szombaton d. u. 6 órakor a kör helyiségében megjelenni sziveskedjenek. *Sebő* Mihály vig. biz. elnök.

Diákok tánczestélye. A Sára Miklós vezetése alatt látogatott diák-kolon volt hetek óta a Zöldfa termében. A népszerü tánczmester az estélyek befejezéseül csinos tánczestélyt rendez ma, szombaton a Zöldfában, amelyen bizonyára kellemesen fognak mulatni a jelenlevők.

A 48-as népkör álarczos bálja. A nagyváradi 48-as népkör január hó 20-án saját könyvtára javára és a kör szükségletei fedezésére, a »Zöldfa« szálloda nagytermében »álarczos és jelmezes« bált rendez. A rendező bizottság elnöke *Milibák* József, jegyzője *Gerencsér* József, pénztárnok *Tátray* Sándor. A mulatság este 8 órakor kezdődik. Belépti dij két korona. A meghivókat a napokban küldték szét.

REGÈNY-CSARNOK.

Sibilla.

Irta: **Adalbert Károly.**

Németből forditotta: **Lubinszky Anna.**

5.

Minden öröm és vigalom volt.

A nyitott szárnyas ajtókon tul a bálteremtől balra, székelt az öreg Sylla-Mysing asszony, körülvéve leányaitól s más hölgyektől és uraktól, kik a tánczörömeiben nem vettek részt.

Most öreg, volt valóban öreg. Leányai is Kubelvén és Kamke bárónék átadták a szépség és fiatalság igényeit leányaiknak s Emilia, Appeldorn báróné, ki gyermektelen, szomoruan nézte a tükörben megőszült haját.

De azért Sylla-Mysing asszony élénk kis szemeivel még mindig uralkodott környezetén. Még mindég középpontja volt az őt körülvevő társaságnak s nem mutatkozott hajlandónak diszhelyét egyik fiatalabb hölgynek sem átengedni.

Éppen a balján ülő urat egy hölgynek mutatta be.

Juet-Windnig Dagobert gróf családunk régi barátja. Nagyon örvendünk őt körünben láthatni.

Az igy bemutatott ezen szavakat kissé feszes és ügyetlen meghajlással kisérte, mialatt vöröses arczát gúnyos mosolyra huzta.

— Oh, a szerencse teljesen az részemen van. Boldog vagyok, hogy a régi ismeretségeket megujithatom.

Az öreg palotahölgy tetszésében részesült társalgása. Vagy talán valamely különös czélja volt, hogy szépen bánt vele?

Ha ez lehajlott, hogy megjegyzéseit fülébe susogja, majd helyeslőleg intett vagy tiltakozólag rázta fejét, mialatt ujjával tréfásan megfenyegette. Habár nem volt rokon, megtette mindenkire megjegyzéseit.

— Gratulálok nagyságos asszonyom unokái virágzó sorához! — kezdé. — Valóban a leuenbachi Sylla-Mysing család büszke lehet fiainak atléta termetére. Az angol szász vér jól keveredett a germánnal. S a nővérek, a méltó ságos szőkék. Élvezetes látvány müértőnek. Mily merész az ifjak viselete mily elegáns a kisasszonyok é. Látja a pillantásokat, melyet a szegény legényre lövelnek, ki éppen Uniea kisasszonynyal tánczol.

— Ha jól értesültem egy szegény tanulója a philosopfiának és hozzá még köitő. Helyes, el kell, hogy olvadjon mindent áttörő érzelmeiben. Lehet, hogy a sötét szemek varázs édes mosolya kárpóltást nyujt.

— Ej, ha könyvem itt volna, lekapnám e pillanatot — lélekemre, egy ily pár husz mért földnyire sem található!

A nagymama a beszéd ezen fordulatának nem nagyon örvendett. Meglehetős röviden felelt:

— Unokám nem kerülhette ki, hogy egy tánczot ne adjon neki. Különben Unieának mint nekem idegen.

— Volt, — szólt gunyosan a gróf. — Most már nem az — — — —

— Szegény Unieának volt elég választása. Uniea egy tánczot. — Uniea, nekem egyet, meg egyet sem kaptam! — Nekem egy valczert! — Nekem egy galoppot. Igy tolongták körül az öcscsék a kis unokahagot, ki a befejezett valczer után a csinos deák oldalán fogadta egyesek hódolatát.

A terem másik felében az unokanővérek dugták össze fejöket s nem a legbarátságosabban adtak szivérzelmeiknek kifejezést.

— Látjátok a kaczért, imádóitól körülnéve, mindegyikkel mily kedves. Igen ahoz, hogy udvaroljanak neki jó a kis hiu bolond. Nem is tudja, hogy dobja oda magát. Ezek a plebejusok mind egyformák. Ha tizszer adopotálta volna a nagymama és a Sylla-Mysing név az övé is, a sajnálatra méltó kis Günther leányasszony nem tudja eltagadni származását; minden szavával, tekintetével elárulja azt.

Igy beszéltek az unokanővérek. Gondatlanul, nem törődre sem a hegyes nyillakkal sem a béna gróf gyönyörteljes tekintetével, melylyel a nézőtérről kisérte, ismét a szép deák oldalán lebegett tova Uniea a tánczosok között, éppen oly vidáman, éppen oly szépen, éppen ugy átengedve magát a táncz örömeinek mint nem is oly sok év előtt egy másik Uniea, ki már rég a sirban pihent. Csillogó tekintetek találkoztak. Szavakat váltottak melyek leirva könnyebbek mint a toll, melyek két szivet megreszkettettek. Mind kettőjük arczán kigyult az áruló pir az atmosphéra nyomasztó lett körülöttük. Az eleinte félénk diák szavai feltartózhatatlanul folytak ajkáról, de oly halkan, hogy csak ő hallotta azokat.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A trónörökös berlini utja.

Bukarest, jan. 11. Ferdinánd trónörökös kedden Berlinbe utazik, hogy Károly király képviseletében részt vegyen a porosz királyság 200 éves fennállásának emlékére rendezett ünnepségeken. (M. T. I.)

Lipót bajor herczeg Bécsben.

Bécs, jan. 11. Lipót bajor herczeg, Gizella herczegnő és György herczegné és György herczeg ma délelőtt Voloscából visszatért Bécsbe. A herczegek holnap délután Münchenbe utaznak, a herczegné január 15-ig Bécsben marad. (M. T. I.)

Strattmann herczeg menyasszonya.

Budapest, jan. 11. (Saj. tud táv.) A Strattmann herczeg menyasszonya egy Holczmann nevü bérszolga leánya. Anyja mosónő. Hat év előtt, mint varróleány ismerkedett meg a herczeggel, kivel azóta a legbensőbb viszonyban él. Anyja velük lakik a palotában, atyja apanázst kap s kis bérszobában lakik.

Hirek Stefániáról.

Budapest, jan. 11. (Saj. tud. táv.) Gróf Lónyay Elemérné a telet nem tölti Budapesten. A grófnő különben áldott állapotban van.

A búrok szabadságharcza.

London, jan. 11. A Daily Mail jelenti Fokvárosból tegnapról: Az az 5000 búr, a kiről néhány hét előtt jelentették, hogy a német határ felé kivándorolnak, délnek fordult és most a Fokgyarmat szivébe nyomul elő. Azt hiszik, hogy több kisebb helyőrséget, melyek a Fokgyarmat önkénteseiből állottak, foglyul ejtettek. (M. T. I.)

Az angol csapatok csüggednek.

Budapest, jan. 11. (Saj. tud. táv.) A transzváli angol kormányzó sürgősen ezer embert kér. A kormány tehetetlen s ujabb katonákat sehonnan sem képes összeszedni. — A csapatok legnagyobb része hazaküldésüket kéri. A fokföldi önkéntesek megtagadták a menetelést. Az angol hadseregben nagy a csüggedés és elégedetlenség

A szentannai zendülés tárgyalása.

Arad, jan. 11. (Saj. tud. táv.) A szentannai zendülés végtárgyalása mára volt kihirdetve. Azonban az uj palota légvonatos termében az összes birák ugy meghültek, hogy el kellett a tárgyalást halasztani.

Lövés a tárgyaló teremben.

Budapest, jan. 11. (Saját tud. táv.) A francziaországi Beziczben, Geysse, Cesarió barátja a hallgató teremben a hallgatóság padjáról ötször rálőtt a birákra. Egyik golyó az ügyész kabátjába furódott.

A kinai hàború.

Washington, jan. 11. Az Egyesült-Államok kormánya visszavonta azt a javaslatát, hogy a kártérítésekre és a kereskedelmi szerződések reviziójára vonatkozó tárgyalások szinhelyét Pekingből máshova tegyék át, mert ezt a javaslatot néhány hatalom nem fogadta rokonszenvesen, mások pedig haboztak (M. T. Ir.)

Gyermekrabló kőszáli sas.

Kassa, január 11. (Saját. tud. táv.) Egy kőszáli sas, a kint játszadozó Kristyán Annára lecsapott s szédítő magasságba vitte fel s onnét leejtette. A kis leányka azonnal meghalt. Az eset megyeszerte nagy szenzációt keltett.

Pestis Konstantinápolyban.

Bukarest, január 11. Miután Konstantinápolyban hivatalosan megállapitottak egy pestisesetet, az összes konstantinápolyi provenienciákat Sulinaban tiz napi szigoru vesztegzárnak vetik alá. A konstanzai kikötőbe és minden más határállomásra tilos a behozatal. (M. T. I.)

Szigligeti- Színház.

Folyószám 89. Idénybérlet 87 sz.

Nagyváradon, szombaton, 1901. jan. 12-én

A BABA.

Operette.

SZEMÉLYEK:

Lancelot, noviczius — — Lányi Edith
Hillárius mester, feltaláló — Szilágyi Dezső
Dö la Santröll gróf — — Nyáray Antal
Lormoá gróf — — — — Bérczi Gyula
Maximim, afya — — — Pintér Imre
Hillárius asszony — — — Benkő Jolán
Alézia, leánya — — — Forrai Ferike

HELYÁRAK: Nagypáholy **7** frt. Földszinti és első emeleti páholy **6** frt. Másodemeleti páholy **4** forint. Zsölye **1** frt **50** kr. Körszék **1** frt **20** kr. Támlászék **1** frt. Erkélyülés 1-ső sor **60** kr., közép 2-ik sor **50** kr. oldal 2-ik sor **40** kr. II. emeleti zártszék **30**kr. Földszinti állóhely **50** kr., diák és katonajegy **30** kr. Karzati állóhely **20** kr. Egy szinlap **10** kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Szinházi látcsövek a ruhatárnál kaphatók bérbe ára 30 kr.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Kezdete 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, január 13-án

délután 3 órakor, fél helyárakkal

GOLDSTEIN SZÁMI.

Bohózat.

Este 7 órakor, rendes helyárakkal

A BABA.

KOZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése

— A »Tiszántúli« eredeti távirata. —

Értéktőzsde

Budapest, január 11.

Osztrák hitel	664 25
Magyar hitel	669 50
Államvasut	672 —
Rimamurányi	464 50
Magyar jelzáiog	428 —
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Határidők.

Budapest, január 11.

Buza októberre	7.67
Buza áprilisra	7 52
Tengeri	4.95
Rozs ápr.	7.28
Zab ápr.	6.—
Káposzta, repce, aug.	—.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. január 11-én.

Magyar aranyjáradék 4%	117.—
Magyar koronajáradék	92.33
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	120.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	92.—
Italmérési jog megváltási kötvény	98 85
Horváth-szlavónföldtehermentési kötvény	93.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	166.75
Tiszaszabályozásés szegedi sorsjegyek kölcsön	140.25
Osztrák járadék papirban	98.15
Osztrák járadék ezüstben	98.—
Osztrák járadék arányban	117.25
Osztrák korona járadék	98.25
Osztrák államsorsjegyek	137.25
Osztrák magyar bank részvény	16.95
Magyar hitelbankrészvény	669.—
Osztrák hitelintézet részvény	669 50
Párisi vista	95.75
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.16
Németbirodalmi márka	117 65
London vista	240.55
20 márkás arany	23.52

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

MEGHIVÓ.

A »Polgári takarékpénztár részvénytársaság«

az alapszabályok 12. § a értelmében

1901. évi január 27-ik napján d. e. 11 órakor

Nagyváradon, saját üzlethelyiségében (Kossuth Lajos-u. 4.)

VII. évi rendes közgyülését

fogja megtartani, melyre a t. cz. részvényesek az alapszabályok 12. és 25. §§-nak figyelembe tartása mellett azzal hivatnak meg, hogy a ker. törvény 198. §-a alapján a felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleget a közgyülés elé terjesztendő igazgatósági jelentéssel együtt a közgyülést 8 nappal megelőzőleg, a részvénytársaság üzlethelyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetik.

A közgyülés tárgyai:

1. A zárszámadások és a mérleg előterjesztése és az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése.
2. A nyeremény felosztása iránti határozat és a kifizetés idejének megállapitása.
3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozat.
4. A tiszti nyugdij-alap szabályzatának előterjesztése
5. Az alapszabályok 24. és 44. §§-ainak kibővitése.
6. Az alapszabályok értelmében 5 felügyelő bizottsági tagnak 3—3 évre leendő megválasztása.
7. A kisorsolt 8 rendes választmányi tagnak 3—3 évre leendő megválasztása.
8. Esetleges inditványok.

Nagyvárad, 1901. január 9.

Az igazgatóság.

Jegyzet: Az alapszabályok 13. §-a: Minden részvényes, ki a közgyülésen részt akar venni, tartozik 8 nappal a közgyülést megelőzőleg, a társaságnál legalább egy hó előtt saját nevére irt részvén ét vagy részvényeit szelvényekkel együtt a takarékpénztár pénztárába letenni, hol az őt illető szavazat számot előtüntető térit-vénnyel láttatik el, mely egyszersmind a szavazásra igazoló jegyül szolgál.

A Polgári takarékpénztár részvénytársaság

1900. évi

ZÁRSZÁMADÁSA.

Mérleg-számla

TARTOZIK — KÖVETEL

Vagyon	kor.	fill.	Teher	kor.	fill.	kor.	fill.
Pénzkészlet	47158	25	Részvénytőke 2500 darab részvény à 200 kor.			500000	—
Váltó-tárcza	1455433	59	Tartalék alap	27500	—		
			Ez évi 5% kamata	1375	—	28875	—
Jelzálog kölcsönök	160230	—	Nyugdij-alap			3225	—
			Betétek könyvecskékre			1255454	64
Előleg értékpapirokra	37652	—	Visszleszámitolás			531278	61
			Hitelezők			34964	48
Zálog kölcsönök	3950	—	Árverési többlet			124	30
			Fel nem vett osztalék 1898. évről	60	—		
Értékpapirok	38302	70	» » » » 1899. »	144	—	204	—
			Előre felvett kamatok:				
Adósok folyó számlában	573772	87	váltók után	16100	—		
			jelzálog kölcsönök után	1215	—		
Különféle ingatlanok	91648	08	előleg » »	300	—		
			zálog » »	30	30	17645	30
Felszerelvények	5000	—	1899. évi nyereség áthozat	275	16		
			1900. évi tiszta nyereség	45181	85	45457	01
Előre fizetett visszleszámitolási kamat	4080	85					
	2417228	34				2417128	34

Nyereség- és veszteség-számla

Veszteség	kor.	fill.	kor.	fill.	Nyereség	kor.	fill.	kor.	fill.
Üzleti költségek			9266	03	Nyereség áthozat 1899-ik évről			275	16
Dijazások			14719	74	Kamatok:				
Kamatok:					váltók után	122420	96		
betétek után	49475	10			jelzálog kölcsönök után	13389	22		
visszleszámitolás után	36931	77			előleg » »	3204	47		
5% tartalék alap »	1375	—	87781	87	zálog » »	394	12		
Adó:					értékpapirok »	781	93		
állami és városi adó	5331	54			folyó számlák »	39198	—	179388	70
betét kamat »	4947	51	10279	05	Ingatlanok jövedelme			2783	37
Különféle leirások			4699	68	Jutalék			3120	60
Előre felvett kamatok:					Leirt követelésekből befolyt			200	—
váltók után	16000	—			Előre fizetett leszámitolási kamat			4080	85
jelzálog kölcsönök után	1215	—							
előleg » »	300	—							
zálog » »	30	30	17645	30					
1899-ik évi nyereség áthozat	275	16							
1900-ik » tiszta nyereség	45181	15	45457	01					
			189848	68				189848	68

Nagyvárad, 1900. deczember 31.

Fleischhackker Hugó
pénztárnok.

Aczél Zsigmond
főkönyvvezető.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Sarkadi Tihamér
elnök.

Heringh Sándor
Dr. Péchy Károly
Dr. Sipos Arpád

Laendler Ferencz
Rottmann Jakab
Weisz Izidor
vezérigazgató.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Darvassy Lajos
elnök.

Dr. Kiss Döme
Dr. Grósz Menyhért

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.